

Tartu linnakorras sündis kõnesoleval ajal vähe olulisi muutusi. Linna privileegiumid ei leidnud ka Peeter Suure esimeste järglaste ajal spetsiaalsemat kinnitamist, hoolimata kõigist rae püüdeist. Alles mitmesuguste keeruliste käikude järel õnnestus rael saavutada ihaldatud kinnitus 1731. aastal Anna Joannovnalt, kusjuures selleks vaese linna kohta võrdlemisi suur summa — 250 riigitaalrit — tuli kulutada. Ka privileegiumide kinnitamine Eliisabet Petrovna poolt 1742. a. nõudis erilise saatkonna läkitamist Moskvasse ja põhjustas jällegi suured kulud. Endiste privileegiumide originaalid, mis olid Põhjasõja ajal Pihkvasse viidud, sai raad sealt ühes arhiivi ning kantseleiga pärast pikki sekeldusi a. 1725 lõpuks tagasi. Rae koos seis ja korraldus sarnanes XVIII sajandi esimesel poolel üldiselt rootsiaegsega, ainult selle vahega, et vastavalt elanikkude arvu vähesusele oli raehärrade arv endisest vähem. Raeliikmete kinnitamine kuulus justiitskolleegiumile ja Riia kindralkubernerile, kes end linna asjusse segasid mõnikord bürgermeistri või mõningate raeliikmete algatusel. Nii tõstis justiitskolleegium bürgermeister Kellneri ettepanekul a. 1725 raehärrade arvu kolmelt viieni ja määras ise uutele kohtadele isikud, jättes tähele panemata seniste raehärrade ägedad protestid säärase omavolilise vahelesegamise vastu. 1741. a. tõsteti raehärrade arv bürgermeister Sahmeni ettepanekul kuue peale. 1747. a. nõudis Sahmen teise bürgermeistri koha juurdeasutamist, mis alles kümme aastat hiljemini teostus. 1757. a. peale seisid rae eesotsas kaks bürgermeistrit: esimene ehk justiitsbürgermeister ja teine ehk politseibürgermeister, kes ajas eeskätt heakorra ja politsei asju.

Bürgermeistriks olid tol hallil ning värvitul ajal võrdlemisi energilised isikud, kes linnaolude korraldamise alal omandasid kõigist vääroludest hoolimata tähtsaid teeneid: Ph. Kellnerile järgnes pärast tema surma a. 1728 jurist Joh. David Gruner ja viimasele a. 1740 Johann Jacob Sahmen. Eriti väljapaistev oli Sahmeni tegevus, mis on endast järele jätnud tunduvaid jälgi. Königsbergist pärit jurist ja enne Tartu tulekut Riias õuekohtu advokaadina teotsenud Sahmen korraldas mitmeti linna sisemist asjaajamist, pani maksma kindla kantseleilise korra (protokoll-, koopiate- ja otsusteraamatud) ja seadis a. 1760 n. n. „kodanikkuderaamatu“ (Bürgerbuch) sisse; viimane sisaldab kõigi 1719. a. peale Tartu kodanikuks astunute, raeliikmete, linnasekretärade ja notarite, gildide oldermannide ning vanemate nimed. Agara ja püsiva töömehena koondas Sahmen paljud Tartu ajalugu valgustavate dokumentide ärakirjad monumentaalseiks käsikirjalisteks kogudeks (neist tähtsamad on „Das alte Dorpat“ Poola aja ja „Collectanea“ XVIII aastasaja kohta), mis praegugi pakuvad uurijale suurt tuge. Ka seadis Sahmen kokku Tartu linna kirjelduse, mis 1764. a. lühendatult ilmus Mülleri „Sammlung russischer Geschichte“ IX köites.

Raehärrad olid linna vaesuse tõttu pidanud alguses hoopis ilma palgata teenima. Selle järel, kui linn oli patrimoniaalmõisad tagasi saanud, hakati raeliikmeile jälle tasu maksma — esiti 40 rubla ja siis, 1743. aastast alates, 80 rubla aastas. Bürgermeistri tasu, mis alguses väike oli olnud, tõusis järk-järgult ikka suuremaks. Kindralkubernerite resolutsiooniga aastast 1743 määrati Sahmeni aastapalk 300 rubla peale kindlaks. Politseibürgermeister sai 1757. a. 150 rbl. ja järgmisest aastast peale 200 rbl. aastas palka. Rae tegevust takistasid, eriti 40-dais ja 50-dais aastais, raehärrade omavahelised tülid, mida ei jaksanud Sahmen ega kindralkubernerid oma lepitavate vahelesegamistega vaigistada. Et Rootsi aja lõpul ehitatud raekoda Tartu hävitamise ajal 1708. a. oli muudetud varemeiks, siis pidas raad oma istungeid esiti üüriruumides ja laskis 30-date aastate algusel ajutise